СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 167. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 27-го серпня 1946. No. 167. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, August 27, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДОМАГАЮТЬСЯ ОПРИЛЮДНЕННЯ ФАКТІВ ПРО СОВЕТСЬКЕ ШПИГУНСТВО В АМЕРИЦІ

Сенатори Овен Брустер з Мейн і Вилйем А. Станфил з Кентоки вийшли з домаганням, щоб Федеральне Бюро Інвестигацій оприлюднило те, що воно знає про людей вмішаних в советську шпигунську аферу, яку відкрито в Канаді, а яка має своє розгалуження в Злучених Державах. З протоколів слідства над советським шпигунством у Канаді, опублікованих окремою книжкою, виявилося, що Герміна Рабінович, уродженка Литви, на доручення советської амбасади в Отаві їздила 1944 з Монтреалу до Ню Йорку, щоб тут дістати від якогось советського агента $10,000 і опісля доручити їх торговцеви швайцарськими годинниками Гелбайнови. Він мав перевезти ці гроші до Швайцарії і передати їх там своякови Герміни, який був на службі Советів. Сенатори домагаються від федерального уряду запевнення, що Федеральне Бюро Інвестигацій веде слідство над затіями советських шпигів в Злучених Державах, подібно як це діється в Канаді. Сенатор Брустер домагається теж, щоб департамент стейту оприлюднив імена цих 40 осіб, яких усунено зо становищ у бюрах цього департаменту за їх звязки із чужинними урядами. Таке оприлюднення матиме цей наслідок, каже він, що публика могтиме слідити, чи ці особи не ведуть своєї діяльности де інакше.

ПРЕЗИДЕНТ НА БОГОСЛУЖЕННЮ В БЕРМУДІ

Президент Труман вчасі своєї вакаційної поїздки яхтом Вилйемсбург зупинився при берегах Бермуди і в неділю, 25. серпня, був приявний на богослуженню в англіканській катедрі св. Тройці, разом із своїм оточенням, в місті Гамилтон. Проповідь вчасі богослуження в церкві виголосив старенький єпископ Артур Гебер Бравн на тему: „Чим ти більший, тим смиренніший ти повинен бути". Опісля відправив молитву за успіх мирових змагань і за справедливе наладнання палестинської справи. — По богослуженню президент пішов пішки до свого корабля.

ПОМЕР НАЙВИЩИЙ СУДДЯ МЕК РІНОЛДС

Колишній член Найвищого Суду Злучених Держав, Джеймс Кларк Мек Рінолдс, знаний із свого неприхильного наставлення до Нового Розподілу, помер у військовім шпиталі у Вашингтоні після однорічної недуги, проживши 84 роки життя. Він зрезигнував із свого становища в 1941 році.

НАЙДЕНО ТІЛО ПЕРШОГО ГЕРОЯ В ЯПОНСЬКІЙ ВІЙНІ

На американськім військовім цвинтарі ч. 1 у Манілі на Филипинах найдено гріб капітана Колина П. Келія, який перший помер геройською смертю у боротьбі проти японців. Келі був командантом літака, і коли на нього напали японські летуни, він видав наказ сімом членам залоги вискочити з літака при помочи нарашутів, після того, як він скинув бомби на японський кружляк Ашігара. Залога вирятувалася, а капітан Келі згинув незабаром, коли його літак вдарив у гору Арая в Лусон 10. грудня 1941. Перші звістки про смерть Келія були такі, що він пожертвував своє життя і затопив японський воєнний корабель. Одначе пізніше ці вісти показалися неправдивими. Та вони дуже причинилися до піднесення відваги американських вояків і настрою серед цілого населення..

ТОРГІВЛЯ МІЖ АМЕРИКОЮ И АМЕРИКАНСЬКОЮ СМУГОЮ В НІМЕЧЧИНІ

Департамент Торгівлі оприлюднює, що вже наладнані пляни для отворення торговельних звязків між Америкою й американською окупаційною зоною в Німеччині. Перший дозвіл на таку торгівлю дістануть купці, що займаються постійно закордонним експортом. Дозвіл дає Бюро Міжнародньої Торгівлі. Зоглядку на недостачу мешкань в окупаційній зоні уряд буде давати лише деяким купцям дозвіл виїздити на бизнес в ту сторону. Початково будуть експортувати в Німеччину вироби порцелянові, вина й лікери, радіові кабінети, годинники, жемчуги й забавки.

НЕДОСТАЧА УЧИТЕЛІВ

В Аризоні недостає 300 учителів, головно в елементарних школах і тому деякі школи в новому шкільному році будуть отворені пізніше. — На світовій конференції учителів в Ендикат, у стейті Ню Йорк, стверджено, що недостача учительських сил замітна в цілому світі, хоч зокрема це слідно в Злучених Державах, Канаді й Великій Британії. На конференції стверджено, що учителями стають тепер мало кваліфіковані люди, а це відбивається дуже на вихованню дітей.. У Злучених Державах 4,000,000 дітей будуть діставати науку від слабо кваліфікованих учителів. Крім цього яких 100,000 дітей зовсім не будуть могли побирати шкільної науки.

Масова „чистка" в Україні; партію „вичищено" на 50 процент

Американська преса приносить на перших сторінках і під великими заголовками повідомлення пресових агенцій та своїх власних кореспондентів з Москви про масову „чистку" в Україні, яка мала охопити теж комуністичну партію. Микита С. Хрущев, перший секретар комуністичної партії (большевиків) України та член всесоюзного Політбюро, повідомив про це на засіданні Центрального Комітету КП(б)У в Києві, а ціла советська преса віддає цій справі багато місця. Хрущев, підкресливши цілий ряд „помилок" в доборі членів і місцевих керівників партії, заявив, що „у висліді усіх тих помилок відбувається зараз відставка провідного партійного персоналу". Московська „Правда", центральний орган большевицької партії друкує не тільки промову Хрущева, але й велику передову редакційну статтю на цю тему. Причина чистки — „ідеольогічні ухили" та потреба поставити керівників партії„ цависоті завдань часу". Хрущев заявив, що в багатьох книжках, в історії, в газетах, промовах і т. д. в останньому часі поповнено цілий ряд „ідеольогічних ухилів та пороблено намагання відродити буржуазно-націоналістичні ідеї", як вони проявляються в історії Грушевського. Чистка охопила дальше письменників і поетів, яких обвинувачується за „ідеалізацію минулого". Згідно зі заявою Хрущева, протягом останнього півтора року „вичищено" більше як половину керівних робітників, 64% предсідників районових екзекутивних комітетів рад, 38% секретарів районових комітетів партії та дві треті усіх директорів машино-тракторних станцій. Протягом останніх 19 місяців „переведено у відставку" в Сумській області 91% предсідників екзекутивних комітетів обласних рад, в Миколаївській області 83% і стільки ж в Ровенській області. Окрему увагу звернув Хрущев на чистку в Західній Україні. Він гостро критикував українських учителів за „брак партійної пильности" та за насаджування „буржуазно-націоналістичних ідей". Окремі обвинувачення видвигнено проти українських советських газет та проти Інституту Мови і Літератури Української Академії Наук, яка мала випустити Історію України з „буржуазно-націоналістичним поглядом на історію українського народу та на його культуру". В коментарах американської преси звертається увагу на самостійницькі політичні змагання українського народу, на його історичну і культурну відрубність від Росії та на його збля́ження до Заходу. За дальшу можливу причину масового нищення українського народу вважається можливу підготовку Советів до війни. Україна і її народ, що в останній війні принесли такі великі жертви в боротьбі за мир і свободу та зазнали таких великих втрат і знищень з рук німецьких фашистів, сьогодні знова спливають кровю під ножем большевизму.

ЛІТВІНОВ У ВІДСТАВЦІ

Московське радіо потвердило вістку про звільнення з обовязків заступника міністра закордонних справ Советського Союзу, Максима Літвінова. М. Літвінов, прихильник т. зв. колективної безпеки та наближення між Советським Союзом і західними демократіями, був довголітним керівником советської закордонної політики. З посту комісара закордонних справ його усунено безпосередньо перед советсько-німецьким порозумінням в 1939 р. На місце Літвінова іменовано заступниками мін. зак. справ Ф. Ґузева та Я. А. Маліка.

МОЛОТОВ З МАНУЇЛЬСЬКИМ ДЕМОНСТРУЮТЬ

Дня 25. серпня в Парижі відбулися великі святкування з нагоди другої річниці визволення столиці Франції від німців. У святкуваннях взяли участь теж делегати Мирової Конференції. Після відспівання французького національного гимну, Молотов і Мануїльський залишили демонстративно свої місця, не дожидаючи навіть на промову президента Франції. Відходячи, вони не дали жадних вияснень ані коментарів, але вважається. що причиною їх демонстративного виходу було те, що їм призначено місця в другому, а не в першому ряді.

ТУРЕЧЧИННА ФОРМАЛЬНО ВІДКИНУЛА ДОМАГАННЯ СОВЄТІВ

Турецький уряд опублікував свою офіціяльну відповідь на советську ноту в справі Дарданелів. Турецька відповідь покривається з американською, британською та французькою нотами в цій справі, відкидаючи советську пропозицію щодо спільної оборони Дарданелів та обмеження контролі Дарданельського проливу тільки до Чорноморських Держав. Туреччина вважає. що ця справа належить до Обєднаних Держав. Вона погоджується на ревізію конвенції з Монтре в надії, що до цього на місце Японії прилучаться тепер Злучені Держави. Скріплення оборони Чорноморських Держав,Советський Союз — по думці турецького уряду — повинен шукати в скріпленні приязних взаємин з Туреччиною, а не в домаганнях воєнних баз на її території. Турецький уряд теж рішучо відкидає советські обвинувачення щодо нарушення нею невтральности в користь держав осі підчас війни.

МАЙБУТНЯ ДОЛЯ СКИТАЛЬЦІВ.

Під таким заголовком нюйорська „Гералд Трибюн" друкує довшу інформацію свого кореспондента з Франкфурту над Майном, Німеччина. В кореспонденції сказано. що в окупаційних зонах західних союзників в поодиноких европейських країнах залишається ще 830,000 скитальців, з яких приблизно 700,000 не хочуть, або не можуть вернутися до країн свого походження. В кореспонденції сказано виразно, що більшість з тих скитальців, це особи „неозначеної державної приналежності, насамперед українці". Ці, які не мають бажання, або не можуть вертатися домів та які відповідають поняттю „жертв війни" спрецизованому Економічною та Соціяльною Радою О. Д., будуть дальше під опікою відповідної міжнародної організації. Предвиджується швидку ліквідацію таборв і хто зі скитальців не буде переселений в інші, насамперед заморські країни, той буде включений в загальну працю в Німеччині.

ПРИПАДКОВА СМЕРТЬ. — Король Ананда Магідоль з Сіяму помер припадково, а не з причини вбивства, як про це каже його кузин, князь Субга Свасті, сіямський міністер. На образку представлений князь як він перебував у Ню Йорку із своєю жінкою — на право — і своєю сестрою, вдовою по небіжчику королеві Праджадгіпок. Князь приготовляв промову в справі Сіяму перед О. О. Д.

МАНУЇЛЬСЬКИЙ З НАКАЗУ КРЕМЛЯ ОБВИНУВАЧУЄ ГРЕЦІЮ ПЕРЕД РАДОЮ БЕЗПЕКИ

Політичною сензацією останніх днів є внесення міністра закордонних справ советської України, Дмитра Мануїльського, до Ради Безпеки Обєднаних Держав, в якому обвинувачується Грецію як безпосередню загрозу для світового мира та домагається негайної акції. Американська преса, передаючи цю вістку стверджує, що „Ураїна є номінально незалежною державою та членом Обєднаних Держав, але вона дістає інструкції з Москви". Мануїльський своє обвинувачення проти Греції передав. каблем генеральному секретареві Обєднаних Держав, Тригві Лі. В ноті Мануїльського обвинувачується грецький уряд за „безвідповідальну політику", яка перемінює Балкан в нове вогнище війни та безпосередню загрозу світового мира. Окремі обвинувачення видвигнено проти грецьких монархістів, які посягають по територію Альбанії. В ноті сказано, що головним фактором, який довів до існуючого загрозливого політичного положення в Греції, є приявність там британських військ. Грецький уряд обвинувачується за переслідування національних меншин та за викликування прикордонних інцідентів з Альбанією. Покликуючись на 34 і 35 статті чартеру О. Д. як легальну базу свого обвинувачення, Мануїльський домагається від Ради Безпеки розглянути це „положення" на найближчому засіданні. Дипломатичні круги вважають, що внесення Мануїльського є большевицьким намаганням відвернути увагу політичного світа від американсько-югославського напруження. Рівночасно висловлюється здивування, чому цего обвинувачення не внесла Альбанія, якщо положення на її кордоні з Грецією є таке загрозливе..

ГРЕЦІЯ ЗАДОВОЛЕНА ВИСТУПОМ МАНУЇЛЬСЬКОГО

У звязку з обвинуваченням, видвигненним Мануїльським перед Радою Безпеки проти Греції, грецький представник в Обєднаних Державах, амбасадор Дендраміс, висловив своє задоволення, що цю справу видвигнено перед Радою Безпеки, бо члени Обєднаних Держав і світова опінія в цей спосіб зможуть переконатися, хто є справжнім провокатором війни. Греція сама держить армію, яка начислює приблизно 60,000 осіб, тоді як болгарська армія має 150,000, а альбанська 75,000.

НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

В дипломатичних кругах стверджують, що обвинувачення Мануїльського звернене проти приявности британських військових частин у Греції, було для Англії несподіванкою. Британська залога перебуває в Греції на прохання атенського уряду. Цю справу видвигали Совети вже минулої зими в Лондоні і більшість делегатів Раади Безпеки вже висловилася, що не вважає цеї справи за будьяку загрозу мира. Призначення Україні ролі прокуратора в грецькій справі, вважається намаганням Москви втягнути в Раду Безпеки ще одного свого сателіта, бо в цьому випадку вона матиме право послати на засідання Ради ще „українського" спостерігача, хоча і без права голосу..

ОБВИНУВАНЧЕННЯ ПРОТИ ГРЕЦІЇ ОБЕРТАЄТЬСЯ ПРОТИ МОСКВИ

Своє вдоволення з видвигнення Мануїльським грецької справи перед Радою Безпеки, висловив теж грецький премієр Тсальдаріс, що зараз очолює грецьку делеґацію на конференції в Парижі. Він заявив, що Москва, втративши ґрунт на Мировій Конференції, використовує тепер Мануїльського в деверсійних цілях. По його думці, виступ Мануїльського звернений не так проти Греції, як проти Великої Британії та західних демократій. Премієр рівночасно повідомив, що вся зброя, яку знайдено після розбиття всяких деверсійних банд, що перемінюють Балкан в нове вогнище війни, була російського походження.

ВИЯСНЕННЯ МАНУЇЛЬСЬКОГО

На пресовій конференції в Парижі Мануїльський заявив, що він вніс обвинувачення проти Греції до Ради Безпеки з „власної ініціятиви" та не питаючи поради Москви. На питання про його думку в справі американсько-югославського напруження Мануїльський відповів, що Америка поступила неправильно і незгідно з чартером Обєднаних Держав та що Америка повинна була раніше відповісти на протестаційну югославську ноту. До югославських провокаційних нападів на американські літаки Мануїльський не забрав становища, заявляючи, що в американсько-югославській справі він є „невтральний".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗЛОВІСНІ РЕПОРТАЖІ ПРО УКРАЇНУ

Американська преса заповнилась останніми днями вістями про Україну на домашньому ґрунті й закордонному. Одні з тих вістей траґічні, бо доносять про нову кремлівську „чистку", що вигубить нові сотні тисячів найсвідомішого українського елементу, в цьому учителів, науковців та інших інтелектуальних сил. Знов другі вісті, з міжнародного поля, як от про виступи Д. Мануїльського на Мировій Конференції в Парижі й атаки України, зверпені проти Греції. згл. Великої Британії та Злучених Держав, повинні би бути для України та українського народу дуже компромітуючими. Одначе компромітацією вони не є тільки тому, що світ уже розуміє положення України, та що така преса, як от Ню Йорк Таймс, передаючи ці вісті відразу додає коментар, що тут мається до діла з диктатом Москви, який виконує „формально незалежна Україна" через таких своїх „міністрів закордонних справ", як от Д. Мануїльський, що є Чарлієм МекКарті Кремля. Справжньою траґедією є отже тепер це, що діється у самій Україні, цій „хмарами повитій" країні, з якої так важко дістати якусь добру вістку крім тих, що розповідають, що вона далі „засіяна горем, кровію полита".

„Чистка" — і це треба підкреслити — яку Кремль переводить в Україні про допомозі Хрущевих та їм подібних катів і московських служак, у своїй суті не подобає на цю, яку переводять в інших советських краях. Вона куди гірша, бо Москва ліквідує в Україні в партії усіх тих, що в її очах мають якусь духову звязь з українством; ліквідує тих, у чиїх серцях і умах залишилась ще якась звязь з українським геройським минулим, чи з українськими ідеалами, якими просякнута українська література. Зрозуміємо це найкраще тоді, коли зважимо, що в тій чистці зараховано до „буржуазно-націоналістичних" ухилів і злочинів теж і інтерпретації української історії, які нагадували впливи „Історії України" М. Грушевського.

З цього, що донесли американські кореспонденти з Москви, є очевидне, що цю „чистку" веде Москва на величезні розміри. „Чистки" були давніше й вони вимордували чи в інший спосіб вигубили величезне число старих і молодих українських письменників, учителів, чи інших інтелектуальних робітників, як це представляє, між іншим, теж і В. Кравченко у своїй книжці. Та тепер, як виявляється, ця „чистка" куди більша від попередніх. Можливо, що Москва припускає, що вчасі війни „заразилось" надто багато членів самої партії „українським націоналізмом"!

По міліонових людських втратах у війні, примусових виселеннях на Сибір і кольонізації України елементами з Московщини та Азії, прийшов отсе з Москви новий удар, що мав би позбавити Україну з такої провідної верстви, що її серце і дух ще звязані хоч трішки з геройським минулим України. Замітне, що цей удар звернений особливо гостро проти Західньої України.

Боротьба проти самозванців в юніях

Комуно-большевики ще в початках свого руху в Америці зосередили свою працю на опанування робітничих юній. Очевидно, щоб осягнути свою ціль, вони представили себе за єдиних оборонців робітничих інтересів. Коли їм справді вдалося, звичайно підступом, захопити одну чи другу юнію під свій диктат, вони робили дальший крок і голосили, що то вони єдині представники робітництва, а всі інші це „вороги робітничого руху", „прислужники капіталістів", а ще дальше „нацisти", „фашисти", чи ще що.

Війна послужила комуно-большевикам за нагоду для здобуття важних позицій у великих юніях, головно в транспортових. Щоб не доводити до стримання праці у воєнних підприємствах, вчасі війни провід робітничих орґанізацій, таких як Амириканська Федерація Праці та Конґрес Промислових Орґанізацій, мусів нераз дивитися крізь пальці на підступні посягання комуністичних лідерів. Цьому пособляла співпраця нашої держави з Советами. Та ледви скінчилася війна, провід робітничих орґанізацій змісця взявся до відкомунізовання своїх юній з большевицької язви. Це виявилося на важних нарадах робітничих орґанізацій, як ось на конвенції юнії сталевих робітників в половині місяця травня в Атлантик Сиґі. Тоді прийнято резолюцію, щоб на будуче не приймати комуністів у члени юнії сталевих робітників, а предсідник Конґресу Промислових Орґанізацій, який теж є головою цеї юнії, заговорив на конвенції отверто про небезпеку комуністичного руху в Америці, як довго він буде стояти під диктатом Москви.

Ще виразніше становище в цій справі заняла найстарша орґанізація американських робітників, Американська Федерація Праці. Її орган, Амерікен Федерейшенист, у своїм випуску з червня 1946 р. помістив резолюцію з засідання Екзекутивної Ради А. Ф. П., відбутого у Вашинґтоні. У резолюції, надрукованій під наголовком „Заклик до краєвого оздоровлення" сказано, що повоєнні клопоти треба вчасти приписати невдачі американського конґресу, коли він призадумувався над заспокоєнням людських промислових і фінансових потреб вчасі реконверзії. Одначе велику частину повоєнних клопотів треба приписати світовим подіям. Екзекутивна Рада розглянула ці світові події і прийшла до висновку, що прийшло погіршення в міжнародних політичних відносинах і що політика сили знову займає давнє місце у світі. Найбільше уваги присвятила Екзекутивна Рада наставленню советської Росії і прийшла до висновку, що „СССР потоптав високі засади, прийняті Обєднаними Державами" і тому Рада отверто каже, що „ми мусимо прийти до ясного зрозуміння Росії. Дальше проволікання і угодовство дає малі вигляди на успіх і може довести до поглиблення прірви... В обороні засад ми мусимо бути більше завзяті".

Від часу проголошення проти-комуністичного становища центральних робітничих орґанізацій почали прояснюватися відносини теж і в поодиноких юніях, про що сповіщають щоденно ґазети й депеші. У деяких юніях бортьба прибирає такі розміри, що цілі відділи некомуністичні покидають юнію і переносяться до іншої центральної орґанізації, як ось це діється в юнії робітників, що працюють при виробі меблів; в інших членство жде терпеливо нагоди, щоб порахуватися з комуністичними верховодами при виборах.

Найновіша перемога при виборі секретаря в юнії готелевих робітників звернула на себе увагу цілого краю. Це тому, що так звані готелеві робітники, це властиво орґанізація службовиків і робітників в ресторанах, серед яких є багато людей з вищою освітою. Як всевладний секретар цеї юнії, якої членство в самім стейті Ню Йорку дійшло до 100,000 людей, диктував там Майкел Обермайер, аж доки у неділю 18. серпня не прийшов кінець його диктатурі, бо при виборах вийшов секретарем кандидат виразної проти-комуністичної групи, Вилйем Мевич.

Зправила показується, що при обрахунку сил у отвертім голосуванні, комуністи лише в деяких юніях мають силу, яку вони собі підступом присвоїли. Тому вони так бояться отвертої аґітації або відкритої розправи з противниками. Та приходить час, що впарі з проясненням відносин між Америкою й Советами приходить і прояснення відносин по робітничих юніях, які попали під диктат Кремля. Здорова засада американізму мусить узяти верх над неґідними крутійствами міжнародніх безбатченків.

Микола Чубатий.

Міжнародний трибунал прав людини

Представники 21 союзних держав зїхалися в Парижі та в люксембурській палаті радять над списанням мира для пять держав бувших сателітів Гітлера. До самої найважнішої проблеми, до мира з Німеччиною ще далеко. Цеї справи навіть й не торкнули, а на ділі вже проти себе стали два різко порізнені світи — світ демократії, ведений Америкою і Анґлією, та світ диктаторської влади ведений советською Росією. Слід замітити, що слово „ведений" у відношенні до советського бльоку держав властиво не на місці, бо низка держав, сателітів Советів, не є ведена, але тягнена.

Вже минув місяць від хвилі відкриття паризької Конференції, але досі не вирішено ще ані одної спірної справи. Навпаки, збір представників народів ставить знак запиту над дотеперішними рішеннями, вимушеними Советами, та домагаються їх ревізії. Провід малих демократичних держав перейняв представник Австралії Г. Еват, що ставить справу принціпово та домагається встановлення по війні того світа, за який боролися та вмирали міліони кращих синів всіх народів.

Найдальше в глибину самої справи йде внесення Г. Евата, щоби створити міжнародний трибунал для охорони прав людини, так цинічно доптаних Советами. Згідно з внесенням Евата до кожного трактату має бути додана клявзуля, що держави заключаючі мир піддаються судівництву трибуналу прав людини відносно всіх територій, що будуть перенесені зпід суверенности одної держави під суверенність другої.

Першою пробою застосовання тої засади мала б бути територія Фінляндії відступлена Советам. Над територією дотеперішної фінляндської Карелії судову владу мав би той міжнародний трибунал, щоб охороняти населення перед червоним терором. Внесення Г. Евата з конечности мусять попирати навіть держави найбільше примірно наставлені до Советів. Це ж бо перший раз від часу закінчення війни зроблено пробу реалізувати Атлянтійський Чартер та Чотири Свободи. Це внесення вводить зовсім нову нуту у дотеперішні міжнародні відносини, тероризовані Советами. Відмовити попертя такому внесенню не може ані Америка ані Анґлія, ані ніяка шануюча себе держава. При голосуванні над тим внесенням Совети будуть приневолені полишити на боці дотеперішну демаґоґічну фразеольоґію про волю людини та практично показати, як вони ставляться до тої волі.

Найбільше жалюгідним стає положення таких держав як Чехословаччини та Польщі, прикутих до советської колесниці. Саме в цій ситуації виявиться наглядно, до якої ролі зведені ці держави, як от батьківщина великого гуманітариста Томи Масарика.

Немає сумніву, що внесення австралійського представника Г. Евата, це перша поважна бомба в повоєнну облуду, що її завели в світі Совети. Раз буде встановлена така засада, так буде піддане основній ревізії панування Советів на всіх ними окупованих землях, в першу чергу на Західній Україні та Білорусі. Під міжнародну контролю мало б бути піддане панування Советів в Литві, Естонії та Лотві.

Литовський Комітет в Америці опублікував кілька місяців тому оригінальний документ, а саме інструкцію литовського шефа НКВД як вивозити литовських патріотів з їх рідної землі. Сама техніка тої акції відкриває перед нами грозу того страхітливого положення, що затяжіло над тими державами, що їх проковтнули Совети.

Буде встановлений трибунал прав людини та стане він справно працювати, тоді до перших справ, які опиняться перед ним, мусіло б належати релігійне переслідування західних українців. З одного боку пускати у світ фрази про советське попертя чотирох свобід людини, а з другого боку виарештовувати людей та церковну владу, яка хоче тільки зберегти свою віру, то це брутальна наруга над ідеольоґічними заложеннями теперішного світа.

Коли б дійсно була встановлена влада трибуналу прав людини в прилучених до Советів територіях, тоді майже автоматично розвязалося б справа західно-українських скитальців. Маючи забезпечені чотири основні свободи людини, вони масово поверталн б на рідну землю. Та все це є тільки теорії дуже далекі від дійсності. Кожний, хто знає дійсне положення на сході Европи розуміє, що завести таку контролю прав людини над територіями, що нині опинилися під Советами, це значить зломити імперіялізм Кремля та приневолити його жити людським життям. Чи можна це осягнути без знищення большевизму, годі пропустити.

Нині це перший стріл в бастіон советського поневолення та немов перша проба взяти в оборону людину перед НКВД, перед розстрілом, перед вивезенням, перед насиллям над сумлінням людини. Того всього не можна зробити без зломання сили Кремля.

Та перший стріл демократичної Австралії може бути тільки першою ластівкою, що віщує новий період міжнародного життя. Нині говориться про пошанування прав людини та віддання під охорону міжнародного трибуналу територій свіжо прилучених до Советів. Це вже перший крок до нового порядку на всіх просторах червоної тюрми народів. В цій ситуації без нової війни можна б це тільки тоді осягнути, коли б положення Советів було таке важке, що вони мусіли б відректися терору, щоби ратувати свою владу. На всякий випадок стоїмо перед надійною офензивою демократичного світа на червоний терор Кремля.

Анґлійська преса ... про Україну

(Українська Інформативна Служба, Лондон).

„Джуіш Кронікл" (21. 6.) доносить, що Центр. Комітет орґанізацій жидівських біженців в Італії подав до союзницької Комісії і УНРРА меморандум, в якім домагається **покарання українських біженців,** які брали участь в нападі 1. травня на жидів в таборі Реджія Емілія. Очевидно, без всяких доказів меморандум називає тих українців, які нібито брали участь у нападі, „фашистами" (як „фашистами" називаються вже Атлі і Бевін і цілий британський уряд). Зовсім фантастично зачисляє меморандум тих українців до армії Власова і ще більше неймовірно звучить обвинувачення, що ті українці підчас нападу кричали „хай живе Гітлер". Цеж просто видумка. Меморандум доносить, що [illegible] ське віче, орґанізоване жидами і заатакувала демонтрантів". Коли це так, то справа представляється зовсім ясно. Чи були серед атакуючих юрби українців це мусить бути ще вияснене, так само мусить бути вияснене, яка з сторін була атакуюча. Одне лише ясно, що **жиди орґанізували первомайську, правдоподібно комуністичну, демонстрацію** та що італійська юрба (серед якої мабуть були поворотці з СССР) виступила **проти комуністів,** а не проти жидів.

В тій самій часописі британський міністер закордонних справ Бевін називається „брехуном" (лаєр). Такою самою „правдою" мабуть є і „дані" жидівської часописі про „напад українських „фашистів".

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

34)

Говорив якраз низенький добродій, ветеринар Василь Королів. — про його імя довідався ґенерал від штабс-капітана. Піддавав думку, щоб звернутися до Миколи Карповича (Садовського), аби він вислав на маніфестацію своїх статистів в історичних козацьких убраннях. Миколу Карповича убрати в гетьманські шати, дати в руки булаву!... Ще краще були б, якби статистів посадили на коней, дати всім зброю!... Булоб надто імпозантно, як би так вони утворили козацьке військо навкола памятника Богдана Хмельницького, в пишних кармазинах, при дорогоцінній зброї! Пізналиб тоді наші „вороженьки", що і по Україні... — „козацькеє військо, як море червоне..." — закінчив Королів декламацією з „Гайдамаків".

Слухаючи тої мови Паволоцький отетерів... Щеж це?... І це говорить поважний український громадський діяч? До цього ж проекту бракує хіба, щоб статисти трупи Садовського вшкварили гопака! Чи подумав хто, що театральні убрання виглядають пишно здалеку, при електричному освітленні на сцені. При денному світлі виглядатимуть машкарою, дешевенькою тандитою, не кармазинами! Козацькі шаблі, пірначі й булави виглядатимуть зовсім не дорогоцінними, а кавалками бляхи, помальованого й вицяцькованого кавальчика кольорового шкла деревом? Та й їхати верхи на конях Садовський і його статисти навряд чи вміють!...

Обвів українську еліту оком. Всі обличча сяяли: видно, що плян Королівa не аби як припав до душі. Пропозицію прийнято одноголосно. Паволоцький задеревів зовсім... Та невжеж між приявними нема ні одного, тверезо думаючого? Думав попрохати слова й той проект без жалю висміяти. Алеж він ґенерал, військовик в українському громадському русі не заанґажований! Війська українська інтеліґенція не любить. Ще скажуть — старорежімник, до українства примазується!

Не інакше реагував на доклад і штабс-капітан. Потиху перепросив Паволоцького. сміло рушив до підвищення. Говорив майже все те саме, що прийшло до голови ґенералові, згадав про гопак. Мовляв, Микола Карпович їхатиме на вороному коні з гетьманською булавою, в гетьманських шатах, а нужденні статисти, „сиріч" військо козацьке, всю дорогу витанцьовуватиме перед гетьманським конем у присюди! Від себе піддав інший плян: До маніфестації ще тиждень. Необхідно вжити всіх старань, щоб провести в маніфестаційному поході під українськими прапорами всіх українців, вояків Київської залоги, а є їх не менше півсотки тисяч! Це буде маніфестація! Маніфестація української військової сили!

Як і належало сподіватися. смілий плян пограничника викликав переляк. По хвилі мовчанки глумливо прогомоніли в салі слова голови, Єфремова:

— Прибережіть свій запал до чогось солиднішого, ніж військовість, пане старшино! У теперішні часи рішає добра воля, а не груба військова сила! А що буде, як революція заломиться?

— Шаблею кортить побренькати! — озвався чийсь густий бас...

— Дармоїдів годувати? Цур йому пек, з тим військом!

— Правильно!... Добре говорили. пане старшино! Нема держави без війська! Робіть своє, цих не питайте й не слухайте! — гомонів Степаненко.

Паволоцькому відлягло від серця. Справа ще не пропаща. Військовики зуміють за тиждень свій плян перевести в діло. Головно, охота, а охота вже пів діла! Йомуж нема чого у Коєві засиджуватися.

Потиху вийшов з салі. В дверях наткнувся на входячого поручника военної прокуратури. Вищий на зріст від нього дядько, з солідним вусом. Різкі обриси скул, бистрий зір чорних, глибоко запалих очей. В особі поручника видно змішалася кров степових ординців з кровю, викоханих у тіні лип і тополів попівств, священичих українських родин. Заклопотано поручник відступив від дверей, виструнився.

— Прошу вибачити, ваше превосходительство! — сильним грудним голосом пробачувався. — Трохи не збив вас з ніг!

— Нічого, нічого! Трапляється! Начальство на начальство наскочило! — жартом заспокоїв його Паволоцький.

Поручник видивився на ґенеральські петлиці. — Знаєте, ваше превосходительство, — заговорив жваво, — ви натрапили на чудову думку нашити українські відзнаки на петлицях у вигліді Х .Наші українці ще не устійнили якоїсь одностайної відзнаки. Такі відзнаки заведено і в Киеві! Ви не з Киева, ваше пр-во?

— Ні, з фронту. А їду з Петербургу. По дорозі затримався в Киеві!

— І в Петербурзі відважилися маніфестувати свою народність?

— А чомуж би ні?

— Нашого полку, значить, прибуло... От. не сподівався, щоби й ґенерали українським автохтонством захоплювались!... — І похопився: — Вибачте, ваше пр-во, моє імя вам невідоме. Микола Іванович Михновський!

— Володимир Миколаєвич Паволоцький! — Михновському в тон назвав себе ґенерал, простягнувши руку. — Чував про вас давніше і сьогодня. від штабс-капітана Явтуховича.

— Були на докладі? Щож там „батьки" вирішили? — питав поручник.

(Дальше буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ

(Докінчення)

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, означений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	$ 5,107.38	$ 5,107.38
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,408.68	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,918.59	6,327.27
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,172.65	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		30,734.21	31,906.86
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	21,920.67	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't.		48,013.69	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Svoboda	12,267.94	82,202.30
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	883.26	883.26
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	18,623.25	18,623.25
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,112.64	2,112.64
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,947.01	1,947.01
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	1,043.77	1,043.77
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	188	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,086.70	2,086.70
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	12,083.91	12,083.91
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,181.43	2,181.43
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547,638	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,392.67	3,392.67
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	26,066.86	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend	3,493.24	29,560.10
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	31,974.30	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indg. Fd.	23,752.56	55,726.86
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	9,966.89	9,966.89
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,398.60	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	322.57	2,721.17
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	20,371.95	20,371.95
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	24,988.50	24,988.50
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		35,086.90	35,086.90
Ukrainian Savings Co.	Cleveland, O.		Sav. Dept.	Mort. Fd.	5,468.25	5,468.25
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	Concord Fd.	2,179.77	2,179.77
			Cash in banks		$355,968.84	$355,968.84
			Cash on hand in "Svoboda"		7.23	7.23
			Total cash		$355,976.07	$355,976.07

Готівка молодечого департаменту У. Н. Союзу знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 1,886.74	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,028.45	$ 2,915.19
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,230.55	3,230.55
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	8,039.38	8,039.38
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	1,289.19	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	418.45	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		1,066.77	2,774.41
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	5,745.88	5,745.88
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		838.98	838.98
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		4,034.20	4,034.20
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		14,594.59	14,594.59
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't		4,396.50	4,396.50
Chase National Bank	New York, N. Y.		Dividend Acc't	Dividend	140.27	140.27
				Total	$46,709.95	$46,709.95

Заморожений банк 1946 р. виплатив 10% дивіденди.

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.	$ 177.99	$ 177.99
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	1,014.42	1,014.42
			Total	$ 1,192.41	$ 1,192.41

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$ 514.57	$ 514.57

Дальше гол. контрольна комісія стверджує, що залеглі вкладки відділів У. Н. Союзу, які мали бути заплачені з кінцем 30-го червня 1946 року, а не були, виносять $9,075.07. Відділи, що не заплатили, є отсі:

Відділ	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Разом
15	—	—	—	—	$ 14.64	$ 2.39	$ 17.03
25	—	—	—	—	—	58.83	58.83
58	—	—	—	—	—	286.60	286.60
88	—	—	—	$ 8.74	8.49	8.74	25.97
162	—	—	—	—	—	45.43	45.43
166	—	—	—	—	—	1.75	1.75
177	—	—	—	—	—	136.56	136.56
186	—	—	—	—	—	68.06	68.06
224	—	—	—	—	—	38.61	38.61
240	—	—	—	—	13.03	13.03	26.06
254	—	—	—	—	—	199.17	199.17
325	—	—	—	—	—	358.90	358.90
326	—	—	—	—	—	102.44	102.44
329	—	—	—	—	—	41.17	41.17
337	—	—	—	—	—	16.17	16.17
346	—	—	—	—	—	15.82	15.82
359	—	—	—	—	—	83.12	83.12
366	—	—	—	—	—	21.79	21.79
382	—	—	—	—	—	27.68	27.68
387	—	—	—	—	—	21.19	21.19
390	—	—	—	—	13.96	503.31	527.27
394	—	—	—	—	—	15.00	15.00
405	—	—	—	—	—	84.26	84.26
411	—	—	—	—	—	36.69	36.69
412	—	—	—	—	.45	32.53	32.98
416	—	—	—	—	—	14.45	14.45
422	—	—	—	—	—	56.21	56.21
423	—	—	—	—	—	52.86	52.86
424	—	—	—	—	—	17.25	17.25
430	—	—	—	—	—	13.14	13.14
432	—	—	—	—	—	2,361.31	2,361.31
434	—	—	—	—	—	41.95	41.95
439	—	—	—	—	—	247.00	247.00
442	—	—	—	—	—	76.40	76.40
444	—	—	$ 43.90	48.39	68.08	48.39	208.66
453	—	—	—	—	—	30.00	30.00
456	—	—	—	—	—	54.64	54.64
454	—	—	—	—	—	1.00	1.00
457	—	—	—	—	—	58.48	58.48
458	—	$289.63	424.21	402.87	383.75	389.75	1,890.21
460	—	—	—	—	—	124.06	124.06
461	—	—	—	—	—	170.14	170.14
465	—	—	—	—	—	83.77	83.77
468	—	—	—	—	311.80	78.02	389.82
470	—	—	—	—	—	14.85	14.85
472	—	—	—	24.93	24.93	24.93	74.89
474	—	—	74.58	230.67	286.19	210.39	801.83
466	—	—	—	—	—	1.00	1.00
51	—	—	—	—	—	2.00	2.00
310	—	—	—	—	—	.50	.50

Головна Контрольна Комісія звертає увагу всім довгуючим відділам, а зокрема їх урядникам, щоб вони памятали завсігди на те, що кінець червня і грудня, кожного року, є дуже важними в діловодстві У. Н. Союзу, бо в цих місяцях замикається книжки для провірки контролею, а тому кожний відділ повинен подбати про те, щоб його членські вкладки, та всякі довги були вислані до Союзу начас.

Головна Контрольна Комісія уважає за потрібне ствердити ще таке:

Виплати посмертних запомог за час від 1. січня до 30. червня 1946.

	Померло членів	Сума обезпечення	Виплачено в 1946	Ліни і компроміси
Січень	33	$25,600.00	$11,350.00	
Лютий	26	20,971.00	19,000.00	
Березень	31	25,647.00	25,779.46	$30.54
Квітень	30	23,750.00	28,897.00	
Травень	16	11,500.00	12,721.00	
Червень	27	21,750.00	21,750.00	
Разом	163	$129,218.00	$119,497.46	$30.54

З кінцем 31. грудня 1945 року остало невиплачених запомог на	$ 1,202.92
В 1946 році померло членів обезпечених на суму	129,218.00
Разом	$130,420.92
В 1946 році виплачено посмертних запомог	119,497.46
	$ 10,923.46
Ліни і компроміси	30.54
З кінцем 30. червня 1946 року остається невиплачених запомог на	$ 10,892.92

Ці невиплачені запомоги були по таких померлих членах:

в. 56	Григорій Лешко	$ 300.00
в. 65	Роман Ілечко	200.00
в. 76	Анна Лисак	202.92
в. 364	Петро Булоний	190.00
в. 159	Іван Камінський	500.00
в. 94	Іван Курчак	1,000.00
в. 137	Дмитро Мамрич	500.00
в. 406	Олекса Гавран	1,000.00
в. 221	Самуїл Міханко	500.00
в. 361	Катерина Дроздовська	500.00
в. 432	Павло Белей	500.00
в. 300	Іван Кухта	1,000.00
в. 283	Захарій Курочка	500.00
в. 345	Федор Демян	500.00
в. 86	Стахнів Теодор	1,000.00
в. 406	Стахнів Теодор	1,000.00
в. 91	Тома Гунька	1,000.00
в. 421	Іван Кіндрат	500.00
		$10,892.92

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу перевела в днях 5—10. серпня контролю маєткового стану, діловодства та організаційного життя нашої організації. На основі цеї контролі стверджує отсим, що Український Народний Союз виказує у своєму розвої здорове організаційне життя, його майно є в доброму стані та постійно зростає, а діловодство в головній канцелярії знаходиться в примірному стані!

ЗА ГОЛОВНУ КОНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ У. Н. СОЮЗУ:
Дмитро Капітула, предсідник; **В. Гірняк,** заст. предс.; **Д-р А. Т. Кібзей,** секретар; **Іван Іванчук і Степан Куропась,** члени.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В У. Н. СОЮЗІ НАША БУДУЧНІСТЬ В АМЕРИЦІ.

Не тільки між молодими, але і між старшим нашим поколінням пізнати свого роду застій в організаційній праці У. Н. Союзу і це повинно мати перед очима наше громадянство. Не треба закривати факту, що з такого застою виринає шкода не для самого У. Н. Союзу але для цілої громади українського роду, хоч би лише тому, що Союз, це головна наша організація, що батько нашої колишньої іміґрації. а всі інші подібні бенефітові чи допомогово - обезпечені організації є його духовими дітьми. Коли йде про дійсність, то брак розвитку У. Н. Союзу не поможе жадній подібній організації. Навпаки, росте У. Н. Союз, то він є взірцем для інших подібних установ і заохотою до праці на всіх інших ділянках народнього життя.

Старше покоління, яке приїздило колись зо старого краю і знало про існування нашого Батька-Союзу, відразу зрозуміло вартість такої організації. Жертви, складані Союзом, його відділами і його членами на народні цілі не дадуться зміряти, але їх вартість відчули наші земляки на рідних землях. Це покоління вчилося при Союзі організаційної праці, ставало урядниками місцевих відділів, а через відділи багато з них ставали до проводу в народній праці. А є теж і нагода для неодного бути вибраним до головного уряду У. Н. Союзу на конвенції і дізнати пошани в цілій нашій американсько-українській суспільности.

Такі є моральні користи з праці при У. Н. Союзі й у тому саме вартість Союзу для народної справи. Колиб додати до цього ще матеріяльні користи, які дістає член У. Н. Союзу, тоді кожен громадянин мусить зрозуміти вартість Батько-Союзу. Звичайне говорення, що „і дістану такі самі користи в пересічній американській асекурації" не має ніякого оправдання. Насамперед, що „асекурація" в Союзі є найбільше приступна із усіх інших подібних „асекурацій". А вже моральної користи, як оце була вичислена, не дає ніяка інша організація і це треба собі освідомити.

Отже з цього становища треба підходити, коли говориться про приєднування нових членів до У. Н. Союзу. Коли після XXI. Конвенції делеґати повернулися домів, коли склали звів зі своеї делеґації, коли потім відпочали, то чейже час, щоб уже подумали про віднову праці при організуванню свіжих членів.

До цього требаб ще додати пригадку про теперішню працю, яку підтримує У. Н. Союз, а це праця для ратування скитальців. У. Н. Союз самий від себе дав гроші на таку акцію, а через ґазету „Свобода" зібрано близько $30.000 на допомогу нашим рідним в Европі. Чи це не повинно бути заохотою для теперішніх членів У. Н. Союзу до поширення ідеї У. Н. Союзу на як найширші кола нашого громадянства? Требаж подумати над тим, що з теперішнім поколінням не кінчиться народня ідея. Треба передати духові ідеали молодшому поколінню і його зіставити на сторожі народньої справи. Самими словами це не вдасться зробити. Треба ще чину, треба діла. А ділом буде те, що ми приєднуватимемо молодих людей в члени У. Н. Союзу. І тому можна сміло сказати, що в У. Н. Союзі лежить будучність українсько-американської громади.

Для практичних цілей треба ще кожному познайомитися з грамотами У. Н. Союзу, бо при праці треба таки знати статут. До помочи стане при організуванню протокол з останньої конвенції У. Н. Союзу, бо там є сказано про нові важні діточі грамоти, головно про грамоти, з яких будуть користати діти, коли доростуть до шкільного віку, бо з них можна буде оплачувати дітям науку у високих школах. Це є так звані „едюкейшенел палісі" і вони дуже поможуть у приєднуванню дітей. Наприклад згадаю лише, що після конвенції в Гарисбурґу нові діточі поліси помогли приєднати близько 6.000 членів до У. Н. Союзу. Отже такі реформи є заохотою для розумних людей і тому треба тепер використати нові грамоти при віднові організаційної праці.

Микола Давискиба,
Головний радний У. Н. С.,
Бостон, Масс.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ЖАРТИ

Проба не вдалася.

Коли віцепрезидент Тамес Маршал був ще адвокатом, він прийшов до висновку, що як свідок зізнає в суді і скаже яку неправду, мусить вчасі неправдивих слів ликнути слину так, що так зване „Адамове яблоко" в горлі тоді порушиться. Він був того переконання, що кривоприсяжник мусить в такий спосіб зрадитися.

Та в його повіті, у стейті Ілиной, жив громадянин, що вмів говорити неправду в суді й поза судом. Він мав раз бути свідком у суді і Маршал постановив взяти його на перехресні питання вчасі зізнання. Інші адвокати, приятелі Маршала, наперед закладалися, чи теорія Маршала правдива. В означеній годині явився свідок у суді. Після розправи запитує один приятель Маршала: „Як же тобі вдалася штука?"

„Не варта й шістки ціла справа" — відповів невдоволено Маршал. — „Подумай собі: Коли того чоловіка поставили на свідка й почали питати, я не міг побачити його горла. Він мав бороду, яка не лише закривала горло, але спадала ще нижче аж на груди". Очевидно, що й не виплачено нікому закладу, бо ніхто не виграв".

ШИКАГО, УВАГА!

ВІДЧИТ о. Степана Мусійчука
з Йонгставн, Огайо відбудеться
В НЕДІЛЮ, 1. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 1st) 1946
в годині 3-тій пополудні
В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ, 843 Н. ВЕСТЕРН ЕВЕНЮ,
Тема: „НЕ РИДАЙ, А ЗДОБУВАЙ!"

Громадяни! З нагоди приїзду о. С. Мусійчука до Шикаго, де він вітелужить Службу Божу в укр. прав. церкві на Бори Сайді в 9.15 рано 1. вересня з патріотичною проповіддю, група його бувших співпрацівників по народній роботі та приятелів запросили його дати Відчит. Вс. о. С. Мусійчук як довголітний шикаговський громадянин і народний діяч тішився все великою симпатією в Шикаго.

Приходіть послухати його відчиту на тему, яка тепер якраз на часі.

Комітет.

Олександер Білосвіт.

ТАЄМНИЦЯ РОЖЕВИХ КВІТІВ

1)

Ще вчора львівське небо грало весняними фарбами, ще вчора в повітрі відчувався ранній прихід весни і земля, здавалось, уже дихала теплом. І раптом випав сніг: скрізь намело намети і вітер, розійшовшися, суворо шумів в оголених деревах на бульварах вулиці Леґіонів.

На годиннику Бернардинського костьола видзвонило пів на девяту. В моєму розпорядженні залишилось пів години, після чого наступав заборонений час.

Я йшов швидким кроком по Казимірівській. Поперед мене — одинока жіноча постать. Раптом вона посковзнулась і, зойкнувши, впала. Жінка намагалася встати, спираючись на руки, що були під плащем. А сніг замітав вулицю, трамваеву лінію, обсипав ніжним пухом землю. Я підійшов до неї й мовчки, не питаючись, просто підняв її на руки. Тримаючи її на руках, я запитав, чи зможе вона стати.

— Спробую, — відповіла вона. Та з цього нічого не вийшло.

Вона знову впала б, колиб я не підтримав її.

— Не можу, у мене, здається, вивихнута ступня.

Я підняв її знову на руки й пішов уперед.

— Далеко ви живете?

— Через три квартали будинок, де я мешкаю.

Далі вона докладно розповіла про прикмети будинку, назвала число. На вулиці в цей час — пусто. Де-не-де показувався одинак - перехожий і зараз же зникав у пітьмі ночі. А мокрий сніг заліплював обличчя, проникав за комір пальта. А я йшов уперед і ніс на руках жінку.

Проминуло кілька хвилин. Руки помліли.

— Прошу вас, — звернувся я до неї, — візьміть мене руками за шию, так буде мені лекше, а вам зручніше.

Вона довірливо обвила своїми руками мою шию. І так я з нею йшов.

Хто вона. Я не знаю її віку. Чи молода вона, чи стара. Та моє останнє припущення швидко відпало. Я відчував усім своїм еством пружність мяко - подавливого жіночого тіла. Я не знав, — гарна вона. Та я чув її чарівний грудний голос, голос, що звучав у моїй уяві, як радісний великодній дзвін. У мене виникала тисяча думок, що кружляли, як сніжинки хуртовини, та всі вони купчилися навколо одного — навколо жінки, яку я ніс в обіймах і яка обіймала мене.

Мимохіть вона торкнулась своїм обличчям до мого, її щока відчувала мою гарячу кров. Вона відчувала не тільки міць напружених мязів, а й ніжність, що народилась у мене до неї.

Моя пригода набирала характеру чогось вимріяного. Мені вже здавалось, що я несу в обіймах кохану жінку, що я йду кудись далеко-далеко — в невідомість, ось треба тільки пробитися крізь хуртовину, що лютувала навколо. Я згадав джек-лондонівських героїв, які мандрували в сніжних пустелях далекої півночі, порівнював їхні пригоди з моєю.

Інший раз мені здавалось, що я несу дівчину, що вона обовязково терпить нужду і що я прийду до неї з допомогою як той лицар і принесу їй щастя.

На протязі пятнадцяти хвилин, що я ніс невідому мені істоту, я звик до неї. Мені вже здавалось, що я її покохав, що вона мені рідна, що ми знаємо один одного довгий час.

Я втомився. Ноги ставали нетвердо, та я всеж міцно тримав її в обіймах і ладний був нести її все своє життя.

Розпалена уява перенесла мене на беріг південного моря. Хвилі прибою обкидали мене міліонами бризок. А море таке широке, безкрає, а небо таке блакитне — без жадної хмаринки. А я йшов берегом і ніс кохану жінку. Та ось хвиля з усього розмаху вдарила мене холодною водою і я... побачив себе перед будинком, де мешкала та, що я її ніс.

Я зупинився й нерішучо підійшов до дверей. Стукати? Руки затерпли. Покласти жінку на землю. Шкода було перервати з інтимністю, з близькістю жінки, котру, як мені здавалось, я вже кохав.

Вдарив ногою в двері, — раз, знову, ще декілька разів.

Проминуло хвилина напруженого чекання. Млосного й повного невідомости. Хто нас зустріне? Мене огорнув жаль. Розмріявся ти, мій друже, і даремно. Адже все це тільки мрія. Зараз відчинить двері чоловік цієї жінки, ти передаси йому, законному володареві, істоту, що стала дорогоцінна для тебе і, підеш собі додому, самітний і непотрібний, в невеселу свою кімнату, аж на околицю десь там за Клепарівською вулицею. А сьогоднішній вечір, зустріч — тільки епізод, який принесе тобі гірше розчарування.

Ударив ще раз ногою в двері. Та цей удар був слабкий, звук зовсім розтанув у нічній мрячі. А я готовий був так стояти біля дверей і чекати, як жебрак, щоб тільки продовжити чарівну мрію.

Та ось я почув, як з середини хтось підійшов до дверей і дзвінким, може наіть дівочим голсом, запитав:

— Це ти, мамо?

(Дальше буде).

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

SLIMNESS IS STYLISH—BUT MAY BE UNHEALTHY

EXCESSIVE thinness is a condition which should be corrected, for the underweight person is more susceptible to disease. Underweights either do not get enough food of the right kind, or they use up too much energy, or both.

Most underweight individuals believe themselves to be hearty eaters. They compare the amount of food they eat with the amount others eat and conclude that their condition is not due to food. But we cannot compare our food needs with others, for we differ in our energy expenditures or in the way in which we assimilate our food. Underweights should have a thorough physical examination to see if disease is the cause.

If the M. D. finds no disease to account for the underweight, he will advise about diet. Taking vitamins is not a cure-all for malnutrition or anything else. Ordinarily vitamins should come from the diet not from a medicine bottle. Under most circumstances, it is unintelligent to spend five cents a capsule for a vitamin that is found in every loaf of bread or for a vitamin that abounds in your ordinary food. However, if the doctor finds factors which impair absorbability of vitamins, he may prescribe them.

Emotional factors can cause impairment of appetite or loss of weight in persons with good appetite. Some individuals worry so much that they "eat themselves up" over every little thing and thus lose weight. Whether you're in that class, is again for the family doctor to say. Appetite-stimulating drugs are risky, since they usually work by whipping up the entire metabolism. These potent drugs should be taken only on medical advice.

In most cases, the man or woman who wants to put on weight should be guided by two simple maxims: eat more; rest more.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

МАЯМІ, ФЛОРИДА.

З гостини — на скитальців.

Неділя 28. липня ц. р. залишиться в памяті невеличкої української громади в Маямі, на Флориді, милим споминомю. Того дня тут замешкалі і прийзші українці зійшлись на гостину, на яку їх запросили панство Степан і Юстина Маіки, які щойно недавно тут поселились.

Гостина відбулась під відкритим небом, на подвірю у п-ва Маіків. Посеред пальм і квітів розкішної тропічної природи до столів засіли коло 35 осіб. Господар, п. Маік, відкрив прийняття сердешним привітом. Після обіду, в часі якого велись милі гутірки, приявні були покликані до промов, яких було доволі багато. Між промовцями був давно замешкалий у Флориді Михайло Копитчак, а за ним промовляли: Анна Філіс, теж від 20 літ замешкала в Маямі, Теодор Микитка, Олекса Лисий, Олекса Івашко. Іван Ворона, Василь Рій, Теодор Чемерин, Володимир Резник, Тарас Максимович, ветеран другої світової війни, Теодор Микитка, теж ветеран, Марія Копитчак, Ірина Гундяк, Шиманський і Ангела Рій. З бесідників п. Олекса Івашків зупинився в своїй промові над недолею українських скитальців, ізгоїв з Рідної Землі, та заявив, що за згодою господарів дому просить гостей, щоб цю милу гостину відзначити збіркою жертв на поміч скитальцям.

Приявні відгукнулись на цей заклик такими жертвами: по $25: Степан і Юстина Маіки і Михайло і Марія Копитчаки; Анна Філіс $15; по $10: О. Івашко, О. Лисий, І. Ворона, Т. Максимович, Т. Чемерис; по $5: о. І. Гундяк з дружиною, пані К. Івашко, Славка Івашко, Анна Рій, Володимир Рій з дружиною; по $2: Анна Корж, Ів. Микитка з женою, Т. Микитка; по $1: С. Микитка, Славка Гундяк, Т. Микитка [illegible] $150.

У промовах місцеві громадяни підносили потребу створення постійної організації замешкалих у Маямі українців. Головний натиск на це клав п. В. Рій. Пані Копитчак, старша вже, огрядна жінка, в горячій промові вказувала, що ми не можемо бути глухі й нечулі на недолю наших братів і сестер, які скитаються чужиною, а мусимо, як і інші національні групи в Америці, станути перед культурним світом в обороні нашого народу, гнобленого комуністичною диктатурою. Також раховано, хто з постійно тут замешкалих українців перебуває в Флориді найдовше. Показалось, що довший час тут живе п-ні Микитка, що прибула сюди для рятування здоровля, а відтак за нею прибув муж з дітьми; також п-во Копитчаки; та мабуть найдовше живе тут пані Анна Філіс, бо вже двадцять літ. Перебував тут колись Бунька з Шікаґо і його добре памятають.

Господарі сердешно дякували гостям за прибуття на цей прийом, по старому українському звичаю гостинности.

При кінці гостинним господарям подякував від усіх приявних товстмайстер, о. Гундяк. Молитвою й відспіванням українського національного гимну закінчено гостину в тіні пальм. Гості перейшли до мешкання пва Маіків, де провели ще пару годин на розмовах і гуртовому співанню українських пісень. Розходились одні на відпочинок, а другі вибирались в дорогу на північ. Залишились милі спомини, яких учасники того гарного прийняття не забудуть.

Іван Ворона.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Patrolman MICHAEL ZAWOLUK of 211 Hendrix St., Brooklyn, N. Y., killed while on duty as a traffic policeman.

He will be buried Aug. 29, '46, at 9 A. M., from 2723 Atlantic Ave., and is being given an Inspector's Funeral. He will be taken to the Ukr. Gr.-Cath. Church of the Holy Ghost at Narth 5th St. and Driggs Ave., for a High Requieum Mass to be officiated by Rev. Anthony Lotowicz.

He is survived by his wife Augusta & two children and his mother who is 75 years old, and a sister. He has been on the N. Y. Police Force for the past 20 years.

Дня 23. серпня 1946 р. помер

АНДРІЙ ЗЕЛІНКА,

член від. 239 У. Н. Союзу в Філядельфії, Па.

Покійний родився в 1896 році, а походив зі села Типлиці, пов. Ярослав. Похорон відбудеться 29. серпня, в год. 9. рано з похоронного заведення. Панахида буде відправлена 28. серпня, в год. 7. ввечір. Члени відділу повинні взяти в ній участь. — В. Й. П.!

В. Ґалан, секр.

Дня 10. серпня 1946 р. померла

ДОМІНІКА ПИПЮК,

членниця від. 338 У. Н. Союзу в Монесен, Па.

Полишила в смутку мужа Всечесного о. Григорія та двох синів і одну дочку, діти всі жонаті. Похорон відбувся дня 14. серпня коло 9. год. рано в укр. прав. церкві 17 Рід Евеню. Похоронну відправу відслужили Преосв. Владика Богдан і 12 священиків; як також великим здвигом народу [illegible]. Нехай буде їй земля легка.

Nick Kuch, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ПОДОЛЬЧУКА ПАВЛА, сина Ілька і Параски, село Білобожниця, повіт Чортків.

ПІДВИСОЦЬКОГО ЛЬВА, сина Юліяна і Гені, село Калинівщина.

СЕТНОГО ЙОСИФА, БАЙШАЛА МИХАЙЛА, МЕЛЬНИКА ОЛЕКСУ прошу написати на адресу:

Mrs. TILLIE SAPLIWY
824 N. Patterson Park Ave.,
Baltimore 5, Md.

ПОПИК ГРИГОРІЙ,
з села Ліщинівки, повіту Умань, обл. Київ, зараз на скитальщині в Німеччині, Neu Um Reihardt Kaserne, UNRRA Team 165, Germany — шукає своїх братів і земляків, які виїхали до Америки ще перед 1914:
ПОПИКА КАЛЕНИКА,
ТРОХИМА І АНТОНА ЛІСНИЧУКА,
ДМИТРА ПЯТИГОРСЬКОГО
з села Щеберманівки, повіт. Ліповецького, обл. Київ.
ВАСИЛЯ ШАПОВАЛ,
АНДРІЯ КОРНИЧУКА
з села Доброї, волости Манківська, обл. Київ. Відозвіться браття і земляки і пишіть на подану вище адресу.

КАТЕРИНА ЗЬВІР або НАГЛАНЧИХА, пошукує КАТЕРИНИ КЛАЧКО. Вона знаходиться в стейті Ню Йорк; приїхала з Німеччини ще перед першою війною з місцевости Лемелінген, коло Бремен. Прошу Тебе, Товаришко, зголоситися на таку адресу:

W. B. W. K.,
P. O. Box 1221, Woonsocket, R. I.

Знайомі, що перебувають на скитальщині в Австрії, звернулися до нас з просьбою, що для них подати оголошення в Свободі такого змісту:
ІВАН І ОЛЕНА (з Шків) КІЛИКИ
з Нової Греблі, пов. Ярослав, виїхали за море 1928-29, пошукують рідні на скитальщині. По інформації пишіть:

A. KOCHAN,
423 Benton St., Joliet, Ill.

ПОШУКУЮ
МИКОЛУ БОЯНОВИЧА,
з села Геновичі, повіт Бережани. Хто би про нього знав, або він самий, зволить написати на адресу:

MYKOLA KOSSOLOWSKYJ
Camp D. P. "Piccolo"
Villach-Karntern, Austria.

ЕВГЕНІЯ ШАФРАНСЬКА, з дому ЛИСОБИЙ, пошукує своїх дядьків Михайла, Степана і Семка ЛИСОБИВ, які походять із села Стрийвка, пов. Збараж. До Америки виїхали ще перед першою Світовою Війною. Зголошуватись до:

Mrs. E. SHAFRANSKY,
35 Denison Ave.,
Toronto, Ontario, Canada.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

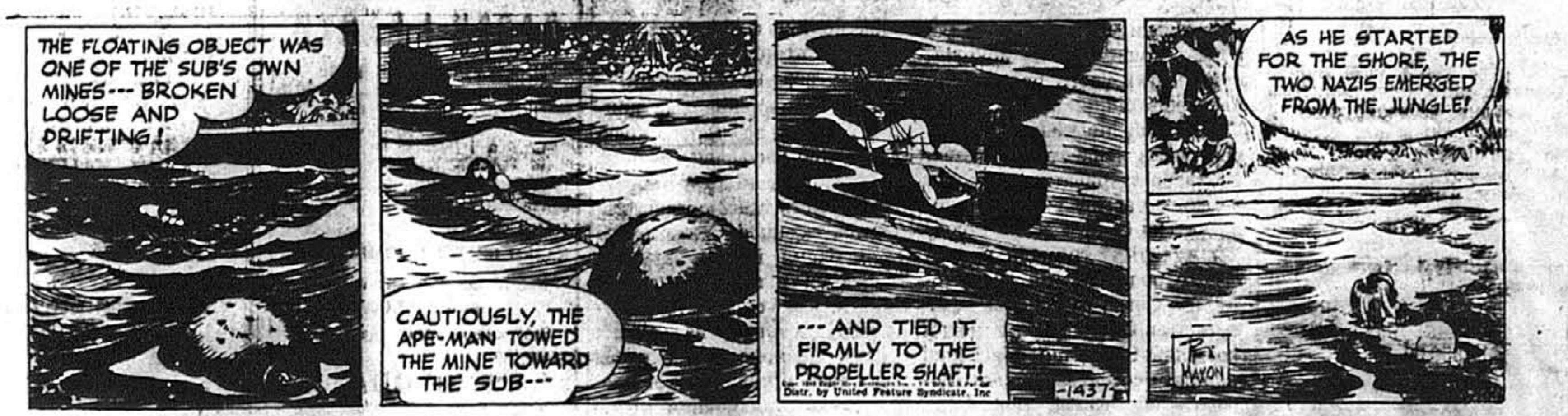
УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КОСТЮМИ
в дуже добрім стані для жінок і мужчин для представлень і концертів. Продам разом. Прошу голоситись
ЕВДОКІЯ КАЛАКУКА
952 N. Maine Ave., Scranton, Pa.

Реальність на продаж

Перегнове поле (Muck). 20 акрів доброго перегною під управу, 20 акрів ще не обробленого, 45 акрів високо положених. Добрі будинки. Два доми з електр. і водою, барна, ваш гавзи, машін гавзи, холодільні і т.д. 2 грін гавзи, 14x34 залізні фрейми і 27x50 пів залізні. Ніколи не бракує води для навод. Знам. рови для відпл. Окол. Great Meadows. Негайне посід. G. L. Armstrong, Blairstown, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1437. Засідка з субмарини.

Пливаючий предмет був міною, яка відірвалася від лодки і пливала дико.

Обережно підтягнув малпочоловік міну під субмарину...

і привязав її сильно до осі пропелера!

Коли він пустився плисти до берега, саме тоді оба націсти вийшли з джунґлів.